

Ing. arch. Zdeněk Lukeš

Členem Sboru expertů: *prosinec 2001 – únor 2010*

Odborná kvalifikace a praxe: Ačkoliv Zdeněk Lukeš (nar. 2. 3. 1954) vystudoval architekturu na ČVUT, působil většinu života jako historik architektury. Specializuje se zejména na přelom 19. a 20. století a předválečnou a meziválečnou architekturu. V tomto oboru je respektovaným odborníkem s bohatou publikační činností – kromě velké řady článků se podílel například na monografii o Josefu Gočárovi (2010), Janu Kotěrovi (katalog výstavy 2001) nebo Josipu Plečnikovi (1997). Přispíval také do IV. dílu Dějin českých dějin umění, do Uměleckých památek Prahy či Nové encyklopedie českého výtvarného umění. Proslul však zejména jako aktivní a oblíbený popularizátor oboru – je častým hostem médií a debat, pravidelně publikuje v Lidových novinách, pořádá naučné procházky po Praze apod. Krom toho je aktivní také jako pedagog – učil na VŠUP, na Technické univerzitě v Liberci a na New York University in Prague.

Podnikání a živnostenská činnost: Disponuje živnostenským oprávněním v oboru poradenství v oblasti historie architektury.

Povaha činnosti v rámci Prahy: Činnost Zdeňka Lukeše v pražské památkové rezervaci se z našeho pohledu jeví jako problematická. Na jedné straně se veřejně staví proti ničení řady pražských památek a dlouhodobě obhajuje možnost soužití nové a staré architektury, na straně druhé však svojí odbornou autoritou zaštilil řadu projektů, které v pražském památkovém a urbanistickém kontextu patří mezi ty vůbec nejproblematictější. Prvním z nich je demolice Ringhofferových závodů na Smíchově.⁴⁴ Zdeněk Lukeš zde roku 1996 zpracoval expertní posudek, na jehož základě byl celý rozsáhlý areál srovnán se zemí a ponechány z něho byly jen tři objekty, tzv. Zámek a Zámeček a fasáda tovární haly do Plzeňské ulice. Nutno však dodat, že areál trpěl značnou zchátralostí a že investor nerespektoval Lukešův návrh na vytvoření členitější a otevřenější urbanistické struktury.⁴⁵

Kontroverznější je Lukešovo vstřícné stanovisko k tzv. Palladiu, památkově a urbanisticky nejproblematictějšímu projektu ve vnitřní Praze.⁴⁶ Lukeš zde – spolu s Dobroslavem Líbalem – měl vypracovat vstřícný posudek k výslednému projektu novostavby. Na stranu investora se také postavil v případě Hotelu Juliš na Václavském náměstí, když byla památkově chráněná funkcionalistická stavba Pavla Janáka novým majitelem zdevastována při přestavbě na sportovní obchod. V nedávné době se také postavil za demolice vil u Vorlíků na Špejchaře.

Nejvýraznější ukázkou kontroverzní role Zdeňka Lukeše v rámci pražské památkové rezervace byl jeho posudek, který magistrátu posloužil jako hlavní argument pro demolici domu na rohu Opletalovy ulice a Václavského náměstí (viz Záměr demolice čp. 1601..., s. 32). Souhlasná expertní stanoviska, která posléze tvořila podklad pro rozhodnutí magistrátu, Lukeš dodal i ke stavbám svých kolegů ze Sboru expertů. Ocenil například stavbu tzv. Florentina architekta Jakuba Ciglera (hájl už jeho projekt novostavby u Hergetovy cihelny) a obhajoval také stavbu tzv. Novomlýnské brány od ateliéru DaM předsedy sboru expertů Petra Malinského, pro niž by bylo nutné zbořit novorenesanční dům z roku 1867 (viz Záměr demolice čp. 1502..., s. 36)

Nutno říct, že ve svých stanoviscích a posudcích, které on sám nejčastěji nazývá „komentáři“, se Zdeněk Lukeš vždy vyhýbá památkovým excesům a jednoznačným výrokům, někdy dokonce text formuluje tak opatrně, že se jeho konkrétní smysl rozplývá ve víceznačnosti. Na druhou stranu často pracuje s argumenty vytrženými ze souvislostí nebo stojící mimo jádro problému – pro demolici na Václavském náměstí například měl mluvit fakt, že dům přišel o fasádu z 19. století, vily na Špejchaře zase mohou být obětovány, protože nejsou součástí vilové čtvrti apod.

44 Hanzlíková, Kateřina: Ringhofferova továrna na Smíchově. Neúspěšný pokus o záchranu a problém dokumentace před demolicí. In: Sto let Klubu za starou Prahu 1900-2000. Jubilejní sborník. Praha 2000

45 Zdeněk Lukeš: Bývalá Ringhofferova továrna – Tatra. Expertní posudek centra Smíchova, 1996

46 Jsem rád, že mi nesetli hlavu: Rozhovor se Zdeňkem Lukešem, Reflex, 30. 6. 2011